

Vlaams
Parlement

vergadering **C102**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 19 januari 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de aanstelling van de nieuwe algemeen directeur van het Kunsthuis Opera Ballet Vlaanderen – 859 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de invoering van de taxshelter voor podiumkunsten – 862 (2016-2017)	8

VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de aanstelling van de nieuwe algemeen directeur van het Kunsthuis Opera Ballet Vlaanderen – 859 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp-a): Op 3 januari 2017 werd bekendgemaakt dat de heer Bart Van der Roost in mei zal worden aangesteld als nieuwe algemeen directeur van het Kunsthuis Opera Ballet Vlaanderen. Hij volgt Lena De Meerleer op.

De nieuwe algemeen directeur werd echter al eerder voorgesteld, namelijk op maandag 28 november 2016. Dit konden we toen lezen in de krant. Deze beslissing had ook al rond 7 november 2016 kunnen gebeuren, maar de kandidaat wou eigenlijk nog niet boven water komen. Hij was geld aan het ophalen voor zijn bedrijf, ja minister, u leest het goed, voor een project. Dus heeft hij aan de raad van bestuur voorgesteld dat nog even uit te stellen.

Ik maak mij zorgen. Gezien de sleutelpositie van deze instelling, is het van groot belang dat de leiding in sterke handen is. Hierover heerst er bij verschillende mensen twijfel. De nieuwe algemeen directeur heeft nog geen ervaring met het runnen van een grote kunstorganisatie. Ook is het een grote schaaflsprong.

De raad van bestuur had ook maar de keuze uit één mogelijke kandidaat, terwijl normaal gezien de keuze uit twee kandidaten zou moeten bestaan.

Het Kunsthuis Opera Ballet Vlaanderen is de grootste cultuurinstelling van Vlaanderen. U weet net zo goed als ik dat het ons de afgelopen jaren bloed, zweet en tranen heeft gekost om het Kunsthuis te laten worden wat het vandaag is. Er waren financiële problemen, er waren problemen bij het personeel, er is heel wat gehakketak geweest. We hebben hier allemaal onze schouders onder gezet, zowel het vorige kabinet en de vorige minister als u, uw adviseur en het parlement. Uren hebben we daarover vergaderd, achter gesloten deuren of met open deuren, om dat huis toch maar op een juist spoor te krijgen. Ik moet heel eerlijk zeggen dat ik het niet geloofde, maar we zijn er uiteindelijk in geslaagd om een heel broos, kwetsbaar evenwicht te vinden om dat huis op het juiste spoor te zetten. Daarom heb ik volgende vragen.

Minister, welke procedures worden gevolgd bij de aanwerving van een topfunctie in de grote Vlaamse kunstinstellingen? Zijn deze procedures verschillend voor de verschillende huizen? Bent u op de hoogte van de ontevredenheid van sommige mensen over de aanstelling van de nieuwe algemeen directeur? Hoe ziet u de toekomst van het Kunsthuis Opera Ballet Vlaanderen met de nieuwe directeur? Waarom is deze keuze gemaakt? Waarom was er maar één kandidaat voor de uiteindelijke beslissing van de raad van bestuur? Bent u van plan om dit op te volgen?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mevrouw Idrissi, dank u wel voor de vraag. Ik zal de verschillende deelvragen gedetailleerd proberen te beantwoorden.

De kunstinstellingen beslissen zelf over de wijze waarop de aanwervingen voor hun topfuncties worden georganiseerd. Het is immers een bevoegdheid van de raad van bestuur van de kunstinstelling om directieleden aan te werven. Vanzelfsprekend wordt hierbij van de kunstinstellingen verwacht dat ze de principes van goed bestuur naleven. Wat de eigenlijke procedure bij het Kunsthuis betreft, geef ik hierna een verdere uitgebreidere toelichting.

Zoals al aangegeven, is de specifieke selectieprocedure een keuze van de raad van bestuur van de huizen. Hier kunnen dus verschillen op zitten. Veelal zijn de grote lijnen van de procedure gelijklopend, met name: een open vacature, inschakeling van een selectiebureau, eerste screening en selectie van kandidaten door het selectiebureau, tweede screening en selectie door een jury na gesprekken met de kandidaten, en finaal een beslissing door de raad van bestuur.

Ik ben inderdaad op de hoogte van een aantal vragen die circuleren omtrent de aanstelling van de nieuwe algemeen directeur. Het gaat hier echter om een beslissing van de raad van bestuur van het Kunsthuis. Ik wil deze beslissing die inherent is aan de taak en de opdracht van een raad van bestuur, niet in vraag te stellen.

Met alle zeven kunstinstellingen werden uitvoerige gesprekken gevoerd over de doelstellingen en opdrachten voor de volgende vijf jaar naar aanleiding van de opmaak van de respectieve beheersovereenkomsten die u hebt kunnen raadplegen na goedkeuring in de laatste weken voor Kerstmis. Daarover kan desgewenst, indien er vragen over zijn, nog worden gedebatteerd. De overlegprocedure met al deze huizen en ook met het Kunsthuis, heeft geleid tot onderbouwde en duidelijke afspraken voor de periode 2017-2021. Deze overeenkomsten werden, zoals ik zei, eind december door de Vlaamse Regering besproken en goedgekeurd. De overeenkomst zal ook voor de nieuwe directeur de basis vormen voor de toekomstige werking van het Kunsthuis. De overeenkomst valt nog in verschillende lagen uiteen.

Ik denk uw appreciatie te delen dat het Kunsthuis er op dit ogenblik qua uitstraling staat, mede door de twee artistieke directeurs, de heer Cahn en de heer Larbi, die, de ene al wat langer en de andere al wat recenter, een goede stempel op dit huis kunnen drukken. De nieuwe directeur zal, los van de naweeën en het verder aaneensmeden van Opera en Ballet Vlaanderen, waar nog altijd wat werk in zit, uiteraard ook zijn werk hebben binnen wellicht niet zo heel lange tijd met de vervanging van de directeur van de opera.

Verder dienen zich ook een aantal infrastructuuruitdagingen aan, die we allemaal kennen. Daarnaast is er ook het zeer interessante dossier om te kijken hoe de orkesten beter kunnen samenwerken. Aan werk is er dus geen gebrek. Wij zullen in die zin de contacten met het huis van nabij opvolgen, wat we trouwens de voorbije maanden al deden.

Ik ga nu wat dieper in op de gemaakte keuze en de procedure. Zoals al eerder aangegeven, is dit een autonome beslissing van de raad van bestuur van het Kunsthuis. De communicatie over het waarom van de keuze laat ik dan ook over aan de raad van bestuur. Dit gezegd zijnde, besef ik uiteraard het belang van een geschikte algemeen directeur van het Kunsthuis, onze grootste Vlaamse kunstinstelling. Ik heb de selectieprocedure op afstand gevolgd, mij vergewist van de samenstelling van de jury en ook kennisgemaakt met de kandidaat. Enkel van de startdatum heb ik een punt gemaakt: voor mij is het duidelijk dat de heer Van der Roost nu zo snel mogelijk ook effectief aan de slag moet gaan in het Kunsthuis.

De procedure voor de aanstelling is als volgt verlopen. Nadat in maart 2016 werd beslist om een vacature uit te schrijven voor een nieuwe algemeen directeur, werd in eerste instantie conform de vigerende regels inzake overheidsopdrachten een selectiebureau aangesteld. De uiteindelijke keuze viel op Accord. In juni 2016 verscheen de vacature en werd gestart met een intense search. In samenspraak met het selectiebureau werd gekozen voor het opstellen van een shortlist, op grond waarvan uiterlijk tegen eind december 2016 een finale beslissing zou vallen.

Op dat ogenblik werd ook een jury samengesteld. Die bestond uit de leden van het remuneratiecomité van het Kunsthuis, aangevuld met twee externe leden, beiden actief in relevante functies binnen de Europese culturele en opera- en balletwereld. De jury werd ook uitgebreid met de voorzitter en een van de

ondervoorzitters van de raad van bestuur. De voorzitter van de jury was de voorzitter van het remuneratiecomité. De jury kwam viermaal samen met het selectiebureau. Tijdens die gesprekken werden zowel de te hanteren criteria als de methodologie intens besproken en vastgelegd.

Het selectiebureau ontving ruim veertig cv's van kandidaten, die door twee medewerkers afzonderlijk werden gescoord, ook met individuele gesprekken. Die longlist, samen met de scores, werd besproken door de jury. Er werd een shortlist van vijf kandidaten opgesteld.

Het selectiebureau organiseerde vervolgens een assessmentdag, waarop de vijf kandidaten door hen op basis van de vastgelegde criteria werden getoetst, onder andere op basis van de criteria leiderschap en kennis. Tijdens het assessment mochten de kandidaten elkaar niet zien of met elkaar kennis maken. Er werd strikt op toegezien dat de deontologie werd gerespecteerd.

De vijf betrokken kandidaten werden, na geschikt te zijn bevonden, uitgenodigd om te worden gehoord door de jury. Eén kandidaat haakte af, de resterende vier werden individueel en omstandig gehoord door de jury. Elk lid van de jury gaf afzonderlijk punten, op basis waarvan een ranking tot stand kwam. Finaal vond onder de leden van de jury na een bespreking een geheime stemming plaats. Het resultaat daarvan was dat één kandidaat een uitgesproken meerderheid van de stemmen behaalde. Met die kandidaat werden verkennende gesprekken gevoerd omtrent jobinhoud, tijdstip van indiensttreding en verloningspakket. Het was van meet af aan duidelijk dat daarbij de binnen de Vlaamse Gemeenschap geldende beginselen dienden te worden nageleefd.

Op de vergadering van de raad van bestuur van 28 november 2016 werd de kandidaat voorgesteld aan de raad van bestuur van het Kunsthuis, waarop een geheime stemming volgde. Het resultaat daarvan was: tien stemmen ja, één stem nee. Na die stemming werden de voorzitter en de ondervoorzitter door de raad van bestuur gemachtigd om de onderhandelingen met de betrokken kandidaat voort te zetten, teneinde nog voor eind december 2016 tot het afronden van de aanstellingsprocedure te komen.

U vroeg waarom er maar één kandidaat was voor de uiteindelijke beslissing van de raad van bestuur. Zoals ik reeds vermeldde bij het verloop van de selectieprocedure, heeft de jury beslist om slechts één kandidaat voor te dragen aan de raad van bestuur.

Los van de inhoudelijke uitdagingen van het Kunsthuis, waarvan ik de voornaamste al kort beschreven heb en die we mee zullen opvolgen, is het vanzelfsprekend dat de werking van de grootste kunstinstelling door mezelf, mijn kabinet en de administratie nauw wordt opgevolgd. De beheersovereenkomst vormt daarvoor uiteraard de basis. In die beheersovereenkomst zit een belangrijk onderdeel over goed bestuur, waarbij onder meer de evaluatie van de directie een vereiste is. Bij het Kunsthuis wordt de directie jaarlijks formeel geëvalueerd door de raad van bestuur. Het Kunsthuis voorziet ook in een overgangperiode met de huidige algemeen directeur.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp-a): Minister, bedankt voor uw uitvoerige antwoord. Als ik er een punt van maak om deze vraag te stellen, is dat vanuit een grote bezorgdheid. Ik weet vanwaar we komen. Het heeft geen haar gescheeld of het ballet zat serieus in de problemen. We hebben met man en macht geprobeerd om dat recht te trekken, en dat is ook gelukt. Dan moet je ook consequent zijn en moet je daar ook die mensen aan het hoofd zetten waarvan je kunt aannemen dat ze het verhaal, zoals u het hebt uitgestippeld in de beheersovereenkomst, kunnen uitdragen.

Ik heb een paar bedenkingen. Hoe zit het bijvoorbeeld met de loyaleit, als je nu al zegt dat je aanstelling samenhangt met de verhoging van het kapitaal? Het gaat hier om een van de belangrijkste instellingen van Vlaanderen, zo niet van België. Dan moeten we erop toezien dat die loyaleit in eerste instantie en alleen bij het Kunsthuis zit, en niet bij andere nevenactiviteiten, die financieel lucratief zijn.

Ook al hamert u op goed bestuur, het is heel belangrijk dat er heel erg wordt toegezien op belangenvermenging. Ik zeg niet dat het zo zal zijn, maar we moeten er wel op toezien dat het niet zal gebeuren. Zodra er enige zweem van is, moet je daar kunnen ingrijpen. U zegt terecht dat uw administratie en kabinet dat nauw opvolgen, maar u hebt natuurlijk ook de regeringscommissaris in de raad van bestuur. Die raad van bestuur evalueert jaarlijks, maar ik meen dat u er via uw regeringscommissaris nauwer op moet toezien en in het begin halfjaarlijks of om de drie maanden kunt evalueren, om dat mee te kunnen begeleiden.

Het is beter om van in het begin goed begeleid te worden dan achteraf met de gebakken peren te zitten. U verwijst terecht naar de beheersovereenkomst, maar daaruit kunt u ook een aantal targets distilleren voor de algemeen directeur. Dat kan een basis zijn voor evaluatie. Ik hoop dat dit tot een goed einde komt. U zegt dat er veel werk te doen is en u hebt een aantal werkpunten aangehaald. We weten dat het Kunsthuis eindelijk 'on track' is, maar dat het nog kwetsbaar is. Het moet dus van nabij worden opgevolgd en het zou best zijn dat die evaluatie iets vroeger komt, liefst om de drie maanden. Het zou goed zijn om vanuit de beheersovereenkomst een aantal targets voorop te stellen voor de algemeen directeur om ervoor te zorgen dat het schip, dat vandaag op koers is en de juiste richting uitgaat, niet bij de minste storm kapseist. Dat is mijn bezorgdheid en ik hoor dat u die voor een stuk deelt.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Ik deel ook de bezorgdheid van mevrouw Idrissi in verband met het Kunsthuis. Daarom verbaast het mij dat ze blijkbaar niet de juiste informatie heeft gekregen. Zoals de minister al zei, is de procedure correct gevolgd. Vijf kandidaten zijn naar het overleg met het selectiecomité van het comité van bestuurders gegaan. Van die vijf heeft één kandidaat nog afgehaakt. De huidige kandidaat-algemeendirecteur was én voor Accord én voor het selectiecomité van bestuurders de beste kandidaat. Op de raad van bestuur is hij aangesteld met tien stemmen voor en één stem tegen. Twee sp.a-leden waren afwezig en hebben geen stem uitgebracht.

Mevrouw Idrissi, ik deel uw bezorgdheid en vind het prima dat u hierop terugkomt, maar vind het vreemd dat uw partij dan afhaakt bij de stemming.

Bart Caron (Groen): Minister, de procedure voor de aanstelling van de algemeen directeur ligt helemaal in de handen van de raad van bestuur en is volgens u helemaal correct verlopen. Ik wil graag weten of die beslissing ook gedubbelcheckt is door uw diensten of uzelf. Ik vind immers dat de aanstelling voor een topfunctie in de grootste Vlaamse kunstinstelling minstens ook met de welwillendheid van de bevoegde minister moet gebeuren. Het is een neutrale vraag. Ik vind het wel belangrijk dat het beleid van een instelling spoort met het beleid dat u zelf wilt voeren. Straks wordt trouwens ook de raad van bestuur vernieuwd.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Er is niets aan te merken op de methode om tot de aanstelling van de nieuwe algemeen directeur te komen. Men heeft zijn uiterste best gedaan om dat correct te laten verlopen. Ook met betrekking tot het draagvlak en de stemming, zowel in de jury als in de raad van bestuur zelf, kan ik alleen maar vaststellen dat daar vrij grote eensgezindheid heerste. Dat is niet zonder belang.

Mijnheer Caron, ik heb inderdaad tussen het voorstel van de jury en de aanstelling door de raad van bestuur met de betrokken kandidaat een gesprek gehad. Ik heb hem duidelijk gemaakt dat het geen onderdeel was van de procedure en niet om een assessment ging. De interferentie van een minister moet in dit verband met de nodige voorzichtigheid gehanteerd worden. Tijdens dat gesprek zijn pertinente vragen gesteld, niet naar de persoonlijke kwaliteiten van de kandidaat, maar over de inhoud en over de uitdagingen van het Huis, vanuit het besef dat de betrokkene voor een grote opdracht staat. Voor dat gesprek hebben we uitgebreid de tijd genomen en het is voor beiden in de best mogelijke sfeer verlopen. Die dubbelcheck is dus gebeurd. Ik doe dat niet bij alle huizen en voor alle kandidaten. Dat is niet nodig, zo niet wordt het zeer jakobijns. In het Vlaamse systeem zitten overigens voldoende checks-and-balances.

Mevrouw Idrissi, ik begrijp de achtergrond van uw vraag, want het gaat om een zeer belangrijk functie in ons cultureel veld. Van de raad van bestuur heb ik begrepen dat de onduidelijkheid die op een bepaald moment gerezen is over de zakelijke belangen van de kandidaat in zijn vorige job met betrekking tot zijn nieuwe aanstelling wel degelijk zijn uitgeklaard. Dat was voor mij ook zeer belangrijk, omdat zoiets in het algemeen netjes dient te worden geregeld.

We hebben zeer regelmatig contact met onze regeringscommissaris en zullen kort op de bal spelen. De opvolging is tweërlei. Het betreft niet alleen een controle van een minister of zijn kabinet ten aanzien van de kandidaat, want dat zou een bepaald wantrouwen impliceren en dat wil ik vermijden. Maar het gaat ook om coaching indien nodig. Daarmee bedoel ik niet dat wij vanuit het kabinet of de regeringscommissaris die coaching doen, maar wel dat we de verschillende doelstellingen voor het komende anderhalf jaar mooi aflijnen, zodat ze voor iedereen duidelijk zijn. Zo kunnen wij, de kandidaat, de raad van bestuur en de artistieke ploeg in dezelfde richting werken.

Mevrouw Idrissi, dat hebben we proberen te ondervangen in de beheersovereenkomst. U zult wellicht gemerkt hebben dat de beheersovereenkomsten voor de andere zes kunstinstituten over vijf jaar lopen en deze over anderhalf jaar, net om die reden. We hebben gezegd: wat moet er nu eerst gebeuren? We zijn het erover eens dat de culturele uitstraling op dit ogenblik goed zit en dat we die verder willen uitbouwen en stabiliseren. Dat is in feite de eerste doelstelling van ons allemaal.

Daarnaast heb ik een aantal zaken genoemd. De vernieuwing van de raad van bestuur zal er daar een van zijn en ook de verdere consolidatie van de fusie die al achter ons ligt. Wat met de verschillende gebouwen van het huis, het Eilandje, Gent en het operagebouw zelf? Er komen een aantal belangrijke beslissingen op ons af. De vervanging van de directeur van de opera is ook geen lichte beslissing. Dan is er ook de samenwerking tussen de orkesten. Dat zijn maar enkele zaken die voor elke normale algemeen directeur een jaarprogramma vormen. Nu zijn het er vier tot vijf bij elkaar. We hebben die een stukje in lijn gezet, in chronologie en hun belang afgetoetst. Dat zal het volgende anderhalf jaar gebeuren, waarbij we regelmatig zullen kijken, om de drie of zes maanden bijvoorbeeld, of dit vooruitgaat en of we ergens van dienst kunnen zijn om de nodige rust in het huis te hebben en te bewaren. Al die dingen zijn wel degelijk duidelijk geïdentificeerd en besproken in de beheersovereenkomst, vanuit een positieve bezorgdheid van mezelf ten aanzien van het huis, duidelijk gemaakt op een normale manier.

Voilà, nu zitten we in startpositie en moeten we ervoor gaan en kijken of dit goed gaat. Ik heb daar op zichzelf goede hoop op, dus laten we daar nu van uitgaan. Alle voorzorgsmaatregelen zijn in principe genomen. Dat heeft niets te maken met controle of wantrouwen ten opzichte van wie dan ook, maar wel met het belang van het huis en de rol die het speelt in ons kunstenlandschap.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp·a): Minister, dank u wel voor uw bijkomende antwoorden. U vergeet eigenlijk een ding te zeggen. U zegt dat op artistiek vlak het huis goed zit. Het feit dat de rechten van Pina Bausch zijn aangekocht door het ballet, is een grote sprong voorwaarts voor het huis. Dat zijn rechten die wereldvermaard zijn. Het feit dat het ballet dat zal kunnen spelen, toont toch wel de koers aan die het huis volgt. Ik ben zeer erg blij dat u het hebt over mechanismen vanuit een positieve bezorgdheid voor het huis, die we eigenlijk allemaal hebben, gezien ook de voorgeschiedenis ervan. Dat stelt mij voor een deel gerust.

Ik zou aan collega Van Werde willen zeggen dat ik nooit partijpolitieke spelletjes speel. Als ik vragen stel, zeker in een dergelijk dossier en zeker voor een dergelijk belangrijk huis, ik dat doe vanuit een bezorgdheid, vanuit de zes jaar die we hier met dat dossier bezig zijn geweest en dat bijna gekapseisd was. Dan wil ik in het belang van dat huis die vragen stellen en niet vanuit partijpolitieke spelletjes. Ik hoop dat u dat heel goed door hebt vooraleer u nog gratuite opmerkingen maakt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de invoering van de taxshelter voor podiumkunsten – 862 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp·a): Minister, in uw beleidsbrief Cultuur 2016 -2017 kondigde u een invoering van de taxshelter voor de podiumkunsten aan, ook al bent u daar sensu stricto niet voor bevoegd. De Federale Regering is hiervoor bevoegd. Er is geijverd om de taxshelter voor film uit te breiden. In de beleidsbrief geeft u ook aan dat u bij verschillende spelers te rade ging en een infosessie organiseerde.

In verschillende kranten, bijvoorbeeld De Morgen en vandaag ook in De Tijd, lezen we dat de uitbreiding van de taxshelter op een gunstig moment komt, aangezien de inkomsten via film teruglopen. Het systeem is fiscaal zeer aantrekkelijk en daarom maken zowel grote als kleine bedrijven hier graag gebruik van.

Volgens Guy Pollentier van BNP Paribas Fortis en Isabelle Molhant van Casa Kafka is het een goede zaak en zijn de investeerders geïnteresseerd. Voldoende investeerders willen graag geld geven aan musical, dans, theater enzovoort.

Het is een nieuw instrument, men kent het niet. In de culturele sector is er wel twijfel of een taxshelter werkt voor theater, toneel of dans, aangezien deze budgetten niet te vergelijken vallen met filmbudgetten. Vaak komen de grootste uitgaven pas na een première. Daarnaast zijn er heel wat kleine instellingen, huizen, gezelschappen en vzw's in deze culturele sector.

Minister, u zegt dat u met verschillende spelers hebt samengezeten. Welke spelers? Hoe verliepen deze gesprekken? Ik heb nog een bijkomende vraag die niet in mijn schriftelijke versie staat. Als u het antwoord niet hebt, dan hoor ik dat graag. Blijkbaar moet er dringend nog een koninklijk besluit (KB) worden goedgekeurd in het federale parlement. Als ik me niet vergis, moet er deze namiddag worden gestemd, maar zijn er toch wel wat strubbelingen rond. De basisvraag is eigenlijk of dat KB al gestemd is, want daar staat of valt het mee voor de huizen die daar vandaag mee bezig zijn in Vlaanderen en die in hun begroting al een aantal cijfers hebben opgenomen.

Wat is de stand van zaken? Is het al in werking? Hoe bereik je een zo ruim mogelijk veld, ook de kleintjes? We kennen de paradepaardjes, de grote instellingen, maar welke mechanismen kunnen ervoor zorgen dat ook de kleintjes mee in het bad worden genomen, bijvoorbeeld door samen een dossier in te dienen? Wordt daarover nagedacht? Hoe zorg je ervoor dat de drempel zo laag mogelijk is zodat die ook voor de kleinere organisaties haalbaar is? Wat bedoelt u juist met podiumkunsten? Hoe ruim of hoe eng wordt dat geïnterpreteerd? Ik geef een voorbeeld uit de losse pols: zou Bozar daarvoor in aanmerking komen, los van het feit dat het niet sensu stricto een podiumhuis is? Hoe ziet u dat?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijn kabinet en de administratie zelf hebben gesprekken gehad met een aantal stakeholders, zowel met kunstorganisaties zelf als met financiële experts. We hebben hierover ook op regelmatige tijdstippen intensief van gedachten gewisseld met het Overleg Kunstenorganisaties (oKo).

Deze vooral technische gesprekken, die in die fase gingen over veel vragen over mogelijke wijzigingen aan de lopende federale besluitvorming, verliepen vlot.

De stand van zaken hebben we gisteren nog een stukje kunnen meepikken. De wet zelf is gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. U hebt terecht gewezen op het feit dat er nog een koninklijk besluit, een uitvoeringsbesluit, moet worden genomen en gepubliceerd en pas dan het hele mechanisme operationeel kan worden.

De informatie waarover ik nu beschik, is inderdaad dat dat nog deze week zou kunnen, en anders eerstdaags. De Federale Regering is zich bewust van de chronologie. Ik neem aan dat het dus zeer spoedig zal gebeuren.

Het is onze betrachting dat het systeem operationeel is vanaf het moment dat de aanvragen effectief kunnen worden ingediend. Op dat vlak heeft men in een regeling voorzien die maakt dat als de juridische context volledig operationeel is, ook al de aanvragen voor gemaakte kosten kunnen worden ingediend. In die zin zou een en ander heel vlot en snel moeten verlopen, al houd ik uiteraard ook rekening met kinderziektes.

U stelde ook de terechte vraag hoe breed het veld is dat hiervan gebruik zal kunnen maken en hoe we ook de kleintjes bereiken. De taxshelter moet ervoor zorgen dat er bij podiumwerk meer middelen beschikbaar kunnen en zullen zijn tijdens het creatie- en productieproces. De wet zelf maakt geen onderscheid tussen grote of kleine spelers, grote of kleine productiebudgetten. Elk productiehuis dat erkend wordt door de federale overheid, kan in principe een beroep doen op de taxshelterregeling. Er is met andere woorden geen onderscheid, laat staat een discriminatie, in de wet ingebouwd. Integendeel, de wet is zeer egalitair, wat daarom niet wil zeggen dat het ook voor iedereen even toegankelijk is.

De sector zal nu met dit instrument aan de slag gaan en bekijken hoe ze hun werking hierop kunnen afstellen. Ik heb zeker al weet van enkele organisaties die een strategie daarrond hebben uitgewerkt. Om de eerste drempels weg te werken, organiseert mijn administratie in samenwerking met de federale overheidsdienst half februari een informatiemoment.

Wat wordt er bedoeld met podiumkunsten? Daarvoor moet ik u verwijzen naar de definitie die u ook in de wet kunt lezen. Het gaat om de volgende podiumkunsten: theater, circus, straattheater, opera, klassieke muziek, dans- of muziektheaterproducties, met inbegrip van musical en ballet, alsook de productie van een totaalspektakel. Hier is lang over gediscussieerd. Natuurlijk zal een bepaald deel van het muziklandschap dat niet graag horen, maar alles wat niet met pop en rock te maken heeft, is subsidieerbaar. De afweging die men op

federaal niveau gemaakt heeft, is dat de sector die ik net vernoemde, het meest financieel zelfstandig is en dus minder gebruik zou moeten kunnen maken van bijkomende middelen – ik vertaal zeer algemeen de afweging die daar politiek gebeurd is. In welke mate dat voor de toekomst nog kan veranderen, zullen we zien. Men kan er eindeloos over discussiëren of iedereen of zoveel mogelijk spelers terechtkunnen in de definitie van de podiumkunsten. Of men kan op een gegeven moment zeggen: we zijn nu al zeer ver, vooruit met de geit, laten we het mechanisme in werking laten treden, en dan zien we wel na een aantal maanden en jaren hoe zich dit ten opzichte van het terrein verhoudt.

Hoe kan de drempel zo laag mogelijk gehouden worden? De taxshelter voor podiumkunsten volgt grotendeels het taxsheltersysteem voor audiovisuele werken en bevat een aantal bepalingen die rekening houden met het specifieke karakter van podiumproducties, onder andere de kosten die in aanmerking komen en de termijn waarbinnen de kosten kunnen worden gedaan. Ook de kleinere vzw's kunnen dus in aanmerking komen voor taxshelter. Ik weet ook dat sommige onder hen volop bezig zijn met het bestuderen van de voordelen van het groeperen van enkele organisaties.

Ik denk dat we nu een systeem zullen zien waarbij chronologisch het volgende zal gebeuren. Enkele grote spelers, die nauw aanleunen bij het commerciële kunsten- of cultuurcircuit, hebben zich al voorbereid. Die zullen nu voluit gaan. Goed zo, zij kunnen misschien het pad voor een stuk effenen. Enkele grote of middelgrote spelers uit het niet zo zeer commerciële kunstencircuit zijn ook al bezig en zullen niet lang wachten om hiermee aan de slag te gaan. Het zal misschien iets langer duren om te kijken hoe kleinere spelers juist op het systeem ingaan, of ze dat zelfstandig zullen doen, dan wel of ze zich kunnen groeperen binnen een samenwerking.

Het zou dus kunnen dat een aantal kleinere kunsten-vzw's zich zouden groeperen in een productievennootschap, die dan op die manier van de taxshelter gebruik zou kunnen maken, en dan in een overeenkomst met die verschillende kleine spelers de voordelen daarvan zou kunnen realiseren. Ik druk mij zeer algemeen uit, want die gesprekken zijn nu aan de gang binnen en met oKo (Overleg Kunstenorganisaties), om te zien hoe men dat juridisch allemaal moet uitwerken.

Het kan dus nog wel enige tijd duren vooraleer we een goed zicht hebben op hoe het systeem voor iedereen werkt en op welke manieren. Dat is ook normaal bij de inwerkingtreding van een nieuwe wet.

Ik wil u nog even de wijzigingen aangeven waar wij op gewogen hebben vanuit de Vlaamse Gemeenschap, met de steun van onze Franstalige collega's, ten aanzien van het altijd welwillende gehoor binnen de Federale Regering – het moet gezegd dat er weinig moeilijkheden of armworstelingen geweest zijn. Wij hebben de definitie over wat podiumkunsten zijn wel degelijk verruimd. Dat is belangrijk, dat het zo ruim mogelijk is. Die discussie zal zeker worden voortgezet in de toekomst.

Ten tweede hebben wij aangeven dat het element van de rechtspersoonlijkheid voor wie van de taxshelter zou kunnen genieten, geregeld en aangepast moest worden aan de realiteit van de sector, zodat het met andere woorden niet alleen over bepaalde vennootschappen zou gaan, want dan zou maar een heel klein deel van de spelers er gebruik van kunnen maken. Dat kon onmogelijk de bedoeling zijn. Het is nu ook mogelijk voor vzw's en stichtingen. Ik ben mij ervan bewust dat dit nog wel wat gewring voor de toepassing met betrekking tot de controle door de financiële en fiscale administratie tot gevolg zal hebben, maar daar moeten we nu maar aan werken, zodat het allemaal zo vlot mogelijk gaat. Wij hebben er in elk geval voor kunnen zorgen dat zo veel mogelijk podiumkunsten en zo veel mogelijk spelers hiervoor in aanmerking kunnen komen.

Tot slot hebben we – en dat was ook een uitdrukkelijke vraag van de sector – de periode uitgebreid die in aanmerking komt om kosten te maken. Het was eerst 18 maanden, nu is dat 24 maanden geworden, om de soepelheid voor de kunstorganisaties wat groter te maken. Dat is ook aanvaard door de federale overheid. Ik zou het niet zeggen als het niet waar zou zijn: in een constructieve dialoog hebben we er heel veel van onze bekommernissen in kunnen krijgen.

Ik ben er zeer verheugd over dat dit nu mogelijk geworden is. Of het nu een wondermiddel, dan wel een substantiële verhoging van de middelen is voor het merendeel of zelfs alle organisaties, zal nu moeten blijken. Wij hebben er in elk geval alles aan gedaan, samen met de Federale Regering, om dit mogelijk te maken. Het zal nu zinvol zijn om om de zes maanden te bekijken wat dit nu juist teweegbrengt binnen de sector van de podiumkunsten. Ik wil u erop wijzen dat het ook bij de inwerkingtreding van de taxshelter voor de film enige tijd geduurd heeft vooraleer het systeem zich gezet had op de sector en het begon te lopen. We moeten daar dus ook rekening mee houden.

Dit is misschien wel een van de belangrijkste doorbraken in deze legislatuur ten behoeve van de kunst- en cultuursector. Ik hoop dat de zwaarte van deze woorden ook bewaarheid mag worden binnen enkele maanden en jaren. Ik hoop dat ik daar gelijk in heb, niet om gelijk te hebben, maar omdat het zou betekenen dat het systeem werkt en we dus bijkomende financiële zuurstof voor onze dierbare kunst- en cultuursector kunnen genereren, en daar is het ons toch ook voor een groot deel om te doen.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp.a): Bedankt, minister. Ik heb mijn vraag ook juist gesteld om de grenzen van die taxshelter te kunnen kennen. Hoe kun je die kleintjes erbij halen? Hoe ga je die drempels weghalen? Ik stel het systeem als such niet in vraag, maar ik wil wel de juiste contouren kennen, ook omdat daar nog heel wat bezorgdheden over zijn. U zegt dat pop en rock er niet bij zitten, maar vandaag zegt de directrice van oKo in De Tijd: "Pop en rock lijken ons – net als beeldende kunsten – bij uitstek geschikte sectoren voor de taxshelter. Het zou de creatie, waar nu weinig financiering voor is, en de tewerkstelling in beide sectoren ten goede komen, met een duidelijke economische return voor ons land." Daar zit dan duidelijk nog een spanningsveld of een andere mening. Dat kan, dat mag. Maar ik voel dat er ook vragen zijn over bijvoorbeeld de drempels die er nog zijn.

In het artikel wordt ook vermeld dat de taxshelter geldt voor vennootschappen, terwijl de meeste podiumgezelschappen vzw's zijn. Is dat een probleem? Op zich niet, op voorwaarde dat de taxshelter en de cultuurhuizen zich bekennen tot de vennootschapsbelasting voor de periode van de financiering van maximum twee jaar en de drie daaropvolgende aanslagjaren. Maar de bezorgdheid blijft dat de maatregel voor veel podiumgezelschappen de drempel verhoogt om zich tot een taxshelter te bekeren.

Minister, ik ben blij dat u zegt dat in de sector een aantal organisaties of vzw's zich verenigen om samen een dossier in te dienen. Ik vind het een goede zaak dat dit onderzocht wordt en ik hoop dat het mogelijk zal zijn.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik bevestig dat er een zeer constructieve samenwerking was tussen het federale niveau en de twee gemeenschappen. Er is niet altijd voeling met cultuur op het federale niveau, omdat die bevoegdheid al zo lang bij de gemeenschappen zit. De input die van de Vlaamse en van de Franstalige Gemeenschap gekomen is, was daar wel belangrijk in.

We moeten dit inderdaad zien als een doorbraak. Alle beetjes helpen en we moeten dit alle kansen geven, rekening houdend met de bezorgdheden die er nog zijn. Het zou kunnen dat grote spelers, die dicht bij het commerciële staan, daar nu eerst zullen instappen en dat het voor anderen nog wat langer kan duren. Met de film hebben we dat ook gezien: het moet groeien. De uitbreiding van de taxshelter naar de podiumkunsten was een vraag uit de sector, waar we nu aan beantwoorden. We zullen nauwgezet opvolgen hoe dat in de praktijk zal uitdeinen. Dan zullen we zien of we daar al dan niet nog moeten in bijsturen.

Bart Caron (Groen): Zonder een ideologische discussie op gang te willen brengen, vind ik principieel dat de rechtstreekse aanwending van belastinggeld door een belastingplichtige voor een doel dat door de belastingplichtige zelf wordt aangeduid, een ongezond principe is. Of het nu om kunsten of iets anders gaat in de samenleving, het is geen goed systeem. Omdat het over de directe aanwending van belastinggeld gaat, maakt het mij ook niet uit of dat geld op het Vlaamse of op het federale niveau wordt besteed. Samenvattend zou ik zeggen dat wat morgen aan de taxshelter wordt besteed aan minder belastinginkomsten voor de federale overheid, voor mij 'en bloc' mag doorgegeven worden aan minister Gatz, die het dan rechtstreeks kan aanwenden voor subsidies.

Voordelen moeten gelden voor iedereen of voor niemand. Als je voorziet in een taxshelter in de kunst, moet dat voor alle disciplines mogelijk zijn. Het is vreemd dat beeldende kunst en popmuziek bijvoorbeeld daarbuiten vallen.

Minister, de vergelijking met de filmsector gaat maar ten dele op. De meeste filmproducenten zijn bvba's en nv's. Als je moet worden onderworpen aan de vennootschapsbelasting om gebruik te maken van het systeem, is dat voor een producent in de filmwereld vanzelfsprekend, terwijl dat voor een niet-commerciële producent uit de kunstenwereld niet vanzelfsprekend is. Er moeten nog alternatieve oplossingen worden bedacht, zodat vzw's niet aan het vennootschapsrecht moeten beantwoorden. Ze moeten bijvoorbeeld belastingen betalen op positieve saldo's na een jaar werken, in plaats van dat geld opnieuw te kunnen aanwenden, zoals wij dat bedoelen in het Kunstendecreet en in andere culturele decreten, voor meerjarige werking en om opnieuw te investeren in productie en creatie.

Dat probleem moet echt worden opgelost. In die zin is het voorstel om een groepering te kunnen maken, waarbij aan de ene kant zo'n investeerder en aan de andere kant verschillende producenten en kunstenaarsorganisaties zouden kunnen samenwerken zodat de vennootschapsrechtelijke problematiek kan worden opgelost, een goede zaak. Als we het invoeren, moet het voor iedereen zijn. Het zou te gek zijn dat er belastingen worden betaald op saldi van een vzw omdat die gebruik heeft kunnen maken van een taxshelter en die belastingen komen dan hetzij uit de taxshelterpot hetzij uit de subsidiepot voor kunstenaarsorganisaties. Die spanning moet nog administratief opgelost worden. Ik neem aan dat u daarop doelde in uw antwoord.

Er hangen ook kosten vast aan die procedure, vooral juridische en notariële kosten. Zo zouden die kosten kunnen worden opgevangen. Bij een beginnende organisatie wordt meer dan 40 procent van het geïnvesteerde budget niet aangewend voor culturele productie, maar afgeleid voor andere kosten. Als je dat vermenigvuldigt met het aantal betrokken organisaties, vind ik het jammer dat publieke middelen op die manier wegvloeien. Die cijfers zijn welbekend voor de filmsector.

Minister, speelt ook het kunstenpunt in dat verhaal een rol? Ik hoor de hele tijd de belangenbehartigers een rol spelen, en dat is logisch, maar ik zou verwachten dat het kunstenpunt ook een rol te spelen heeft. Is dat zo?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik betreur ook dat de pop- en rocksector niet bij de taxshelter betrokken is. Dat is geen kritiek, maar een vaststelling. Met heeft op het federale niveau een afweging gemaakt en de toekomst zal uitwijzen of het toepassingsgebied van de taxshelter uitgebreid kan worden. U weet dat ik op een pragmatische manier aan politiek probeer te doen en wanneer de doorbraak dermate groot is dat de doelstellingen grotendeels bereikt worden, vind ik dat er goed samengewerkt is tussen de Federale en de Vlaamse Regering en dat we nu moeten kijken hoe het kan vooruitgaan.

De taxshelter zal voor mij geen succes zijn wanneer hij alleen voor grote organisaties iets oplevert. Dat wil ik duidelijk zeggen. We moeten daar wel enige tijd over laten gaan. Ik kan me wel voorstellen, om allerlei redenen, dat de bijkomende financiering die uit de taxshelter gehaald wordt, proportioneel wel groter zou zijn voor grote en middelgrote organisaties dan voor kleine organisaties. Die inschatting maak ik nu persoonlijk. Als het maar voor iedereen op een substantiële manier geldt, dan vindt ik wel dat de doelstelling bereikt is. Er moet nu wel een kleine mentaliteitswijziging plaatsvinden in de sector. Er zijn veel mogelijkheden en we gaan een periode van aanpassing tegemoet. Dat hoort bij een overgang en het is geen onmogelijke opgave.

Mijnheer Caron, ik ben het niet eens met uw politiek-ideologische opmerking, dat de opbrengsten die vanuit de taxshelter zouden kunnen worden gegenereerd, eigenlijk bij de globale subsidiepot zouden moeten worden gevoegd en van daaruit verdeeld. Dan moet je politiek niet zoveel energie stoppen in een taxsheltersysteem. Dan zou je moeten zorgen dat de subsidies zelf verhogen. Moeten we dan de belastingen verhogen of moeten er andere dingen gebeuren? Dat is een retorische vraag.

Het gaat over het principe. Men moet belastingen betalen. Dat moeten we allemaal. Er zijn weinig mensen die dat graag doen. Ik doe dat tot op zekere hoogte wel graag omdat ik een verantwoordelijke burger probeer te zijn. Maar men moet het wel doen. Het verschil met de taxshelter is dat men het wil doen. Men wil uit vrije wil een bepaald doel bijkomend sturen. Het zou alleen maar een probleem zijn voor mij mochten we in een of ander uiterste van het systeem zitten. Dat is natuurlijk de bredere ideologische discussie.

Met andere woorden, in de Verenigde Staten van Amerika is het alleen maar van willen en weinig van moeten. Bij ons is het een beetje een combinatie van de twee, waar naast het moeten nu toch ook een aantal elementen van willen bij kunnen komen. Dat vind ik een goed systeem omdat de overheid met haar subsidiebeleid toch nog altijd een heel belangrijke rol speelt in dat kunstenlandschap op zich. Het is ook goed dat een aantal burgers of organisaties zelf een aantal bijkomende keuzes kunnen maken. Het kan ook een interessant instrument zijn voor kunstenorganisaties die de menselijke psychologie goed doorgronden, namelijk dat er mensen zijn die geld hebben en dat willen steken in cultuur. De overheid beloont dat dan ook nog eens. Dat is een element niet alleen van ideologie maar ook van psychologie. Dat kan in de samenleving heel belangrijke veranderingen teweegbrengen.

Laten we dus nu de zaken van start laten gaan, laten we dat nauwgezet opvolgen, maar we moeten het nu ook even loslaten en laten werken, en dan bijsturen waar nodig.

Wat betreft uw laatste vraag met betrekking tot de rol van het Kunstenpunt: op dit ogenblik neemt oKo het voortouw, samen met onze administratie. We hebben ervoor kunnen kiezen dat dit een rol voor Kunstenpunt zou kunnen zijn, maar in dit geval is het onze administratie die het overneemt. Dat betekent daarom niet dat er voorafnames zijn voor de toekomst, maar het is wel een antwoord. Onze administratie is in dit geval degene die de link met het terrein rechtstreeks probeert te verzorgen.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp-a): Ik wens de minister te bedanken voor zijn antwoord. Mijn vraag was niet ingegeven door ideologie noch door psychologie. Mijn vraag was ingegeven vanuit een bezorgdheid hoe het juist op het veld zit en hoe het werkbaar zal zijn, ook voor de kleintjes. U hebt die bezorgdheid gedeeld. Ik hoop dat u dat ook zult opnemen naar de toekomst. Maar natuurlijk moet eerst dat KB nog worden goedgekeurd en in het Belgisch Staatsblad verschijnen. Dan kan het van start gaan.

De voorzitter: Ik had daarnet nog eerst het woord moeten geven aan de heer De Gucht. U krijgt nu het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): De minister heeft al ruimschoots het punt verdedigd, als minister en ik denk ook als liberaal. U moet toch nog iets doen aan dat groene ideologische kader als het gaat over op welke manier je met middelen moet omgaan. Ik denk dat iedereen het liefst zou hebben dat we maximaal middelen kunnen geven aan cultuur in Vlaanderen. Ik denk dat de taxshelter, waar we al jaren voor pleiten, een schitterend middel is om ervoor te zorgen dat we extra middelen krijgen in de culturele sector. Dat moet niet altijd noodzakelijk van de belastingbetaler komen. *(Opmerkingen)*

Nee, het komt niet rechtstreeks van de belastingbetaler. We zorgen er eigenlijk voor dat ook ander geld binnen de culturele sector zijn ingang vindt om samenwerking met de culturele sector verder te ondersteunen. Dat betekent niet dat we niet moeten kijken op welke manier we met overheidsmiddelen die culturele sector kunnen ondersteunen zodat hij zijn werk op een goede manier kan doen.

Het is een historisch moment. We weten voor de audiovisuele sector wat de taxshelter met zich heeft meegebracht. De taxshelter lag op een bepaald moment enorm onder vuur en is toen hervormd waardoor de misbruiken eruit zijn gehaald, want die waren er wel degelijk enkele jaren geleden. Nu staat het op punt. We hebben nu de eerste stap gezet om die uit te breiden. We moeten ook onderzoeken binnen welke sectoren in de cultuur we dat verder kunnen doen.

Het overleg tussen de verschillende gemeenschappen en het federale niveau en een goede analyse van wat er nu voor ons ligt, zijn belangrijk. We kunnen daar in de toekomst ook nog pop en rock bij nemen. Het is belangrijk om onmiddellijk in overleg te gaan en enkele data vast te leggen waarop er evaluatiemomenten kunnen zijn met het federale niveau om dat dan verder uit te breiden. Als we die momenten nu al zouden kunnen vastleggen, dan geeft dat ons de mogelijkheid om verder te werken aan uitbreiding op een later tijdstip.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.